

Област Хасково

▶ Население (2015)	237 024
▶ Територия (кв.км)	5533,3
▶ Брой на населените места	261
▶ Дял на населението в градовете (%)	72,0

Общ преглед

Хасково остава сред по-слабо развитите области в страната. През последната година (2015 г.) положителните тенденции на пазара на труда се запазват, като заетостта се покачва, а безработицата спада чувствително. Заплатите обаче остават сред най-ниските в страната. Местните инвестиции отбелязват ръст, но област Хасково продължава да страда от липса на чуждестранни капитали. Усвояването на европейските средства се засилва, в т.ч. в областния център Хасково. Административните услуги се подобряват, но остават предизвикателствата по отношение на оценките за прозрачността и почтеността на местните власти.

Демографските тенденции в област Хасково продължават да се обуславят от силно отрицателния естествен прираст на населението. Понижава се делът на обхванатите деца в училищната система, а резултатите от матурите се влошават през 2016 г. Делът на здравноосигурените лица в областта се покачва. Област Хасково е сравнително безопасна на фона на страната, а работата на правораздавателните органи е относително бърза и ефективна. Наблюдава се популяризиране на културните дейности, като посещенията на кина, театри и музеи бележат ръст през 2015 г.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Доходи и условия на живот

Пазар на труда

Инвестиции

Инфраструктура

Данъци и такси

Администрация

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Демография

Образование

Здравеопазване

Сигурност и правосъдие

Околна среда

Култура

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ●●

Доходи и условия на живот ●●●

През 2014 г. БВП на човек от населението в Хасково е 6386 лв., което отрежда на областта 23-то място сред 28-те области в страната. Доходите в областта постепенно се възстановяват, като се отчита сравнително по-голям принос на доходите от самостоятелна заетост и от пенсии. През 2014 г. средната годишна брутна заплата достига 6947 лв., но остава сред най-ниските в страната.

През 2013 г. делът на относително бедните спрямо националната линия на бедността намалява до 19,8%, което е най-ниското ниво от 2008 г. досега. Делът на населението, живеещо с материални лишения в областта, остава на нива, по-ниски от средните за страната – 27,4% през 2013 г. Съотношението между доходите на най-богатите и най-бедните 20% от домакинствата е около 5 пъти.

Пазар на труда ●●●

Пазарът на труда в област Хасково се възстановява устойчиво, като коефициентът на заетост на населението на 15 и повече години достига 63,1% през 2015 г. Безработицата също намалява трайно през последните четири години – от 15,9% през 2011 г. до 8,6% през 2015 г. Коефициентът на демографско заместване се установява на нива около 60–61% през 2013–2015 г., което условно означава, че на всеки 100 души на възраст между 60 и 64 години, които напускат работната сила, се падат по 60–61 души на възраст 15–19 години, които се вливат в нея.

Намалява делът на висшистите в област Хасково. През 2015 г. 18,7% от населението на възраст 25–64 навършени години имат висше образование. В същото време слабо намалява относителният дял на нискообразованите, но остава над средния за страната – делът на населението (25–64 години) с основно и по-ниско образование е 22,6% през 2015 г.

Инвестиции ●

Хасково е една от областите, които привличат най-малко чуждестранни капитали в страната. През 2014 г. се падат по 259 евро/човек ЧПИ с натрупване в нефинансовите предприятия в областта. Разходите за придобиване на ДМА обаче нарастват през 2014 г. и достигат 321 млн. лв. за годината. Усвояването на европейски средства от общините в областта се засилва през последните години, но продължава да изостава спрямо средните нива за страната. Към 31 май 2016 г. изплатените европейски средства на общините в Хасково достигат 129 млн. лв. Съотносено към броя на населението, най-добре се представя община Свиленград с усвоени 45 млн. лв. Наблюдава се подобрение в областния център Хасково, като изплатените средства достигат 52 млн. лв.

Инфраструктура ●●●

Гъстотата на пътната мрежа в област Хасково остава над средните нива за страната. Завършването през 2015 г. на магистрала „Марица“, която осигурява свързаност с магистрала „Тракия“, е важен фактор за развитието на областта и повишава дела на автомагистралите и първокласните пътища. Качеството на пътната настилка също се повишава (33,1% от нея са в добро състояние през 2015 г.), но остава под средните нива за страната.

Достъпът до интернет и използването му остават по-ниски спрямо обичайните стойности за страната. През 2015 г. 54,2% от домакинствата в област Хасково са имали достъп до интернет, а относителният дял на лицата на възраст между 16 и 74 години, използвали интернет през последните 12 месеца, спада до 56%.

Данъци и такси ●

Местните данъци и такси в общините в област Хасково са близки до средните за страната. Сред общините с високи данъци са Маджарово, Стамболово и Минерални бани. Местните налози в областния център Хасково също остават сравнително високи – 2‰ данък върху недвижимите имоти на юридическите лица и 2,6‰ данък при възмездното придобиване на имущество. Общините с по-ниски данъчни ставки са Любимец и Харманли.

Таксите за битови отпадъци за нежилищни имоти на юридически лица в местните общини остават високи през последните години. Такса смет е най-висока в общините Симеоновград (15,00‰), Ивайловград (12,13‰) и Хасково (12,00‰), а най-ниска – в Минерални бани (7,00‰), Стамболово (7,00‰) и Димитровград (8,00‰).

Администрация ●●●

Степента на предоставяне на услуги по електронен път в повечето общини в област Хасково е „трета степен“, или т.нар. двупосочно взаимодействие. Работата на „едно гише“ в повечето общини достига до „работещ етап“. Покритието на кадастралната карта е сред най-ниските в страната, като обхваща едва 3,8% от територията на областта – частично по-голямо покритие има единствено в общините Хасково, Димитровград и Харманли.

Общините в област Хасково продължават да изостават в Рейтинга на активната прозрачност на органите на местното самоуправление, изготвян от Фондация „ПДИ“. Най-добре по този показател в областта се представят общините Димитровград, Свиленград, Тополовград и Любимец, а най-слабо – общините Маджарово и Минерални бани. Областният център Хасково получава много ниска оценка в Индекса на Местната система за почтеност на Асоциация „Прозрачност без граници“.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●

Демография ●●●

Област Хасково се нарежда на 11-о място в страната по брой на своето население. През 2015 г. в областта има 237 024 души, като в последните години около 72% от населението живеят в градовете. Устойчивата тенденция на намаляване на населението в областта се обуславя от високия отрицателен естествен прираст на населението (в рамките на -8,0‰ през 2014 и 2015 г.). През последните две години механичният прираст се пречупва и вече е слабо положителен (2,5‰ през 2015 г.), което може да бъде обяснено с приемането на бежанци в областта.

Коефициентите на възрастова зависимост остават влошени спрямо средните стойности за страната, като през 2014 г. населението на възраст на 65 и повече години е около 1,5 пъти повече от населението на възраст до 14 години и около 1/3 от работоспособното население на възраст 15–64 години.

Образование ●●

Броят на учениците в основното и средното образование в област Хасково е 24 370 през 2015 г. През последните години се наблюдава спад в дела на децата, обхванати от училищната система. Нетният коефициент на записване на населението в V–VIII клас спада до 77,8%. Относителният дял на отпадналите от основното и средното образование се покачва до 2,8% (2014 г.), докато делът на второгодниците спада до 1,0% (2015 г.).

Средният успех от матурата по БЕЛ в областта пада и за първи път остава под границата на „добър“ 4,00 (3,98 през 2016 г.). Делът на неиздържалите изпита се покачва. През 2016 г. оценка под „среден“ 3,00 по БЕЛ са получили 12,6% от учениците. В областта няма седалище на висше учебно заведение, но има филиали на Тракийския университет и на Университета за национално и световно стопанство. Броят на студентите в област Хасково е едва 257 през 2015 г.

Здравеопазване ●●

Област Хасково продължава да изостава спрямо страната по капацитет на здравните заведения. Броят на болничните легла в МБАЛ в областта се запазва в рамките на 781 легла през 2015 г., което се равнява на 3,3 легла на 1000 души от населението спрямо 4,8 за страната. Увеличава се броят на постъпилите болни за лечение в МБАЛ, достигайки близо 47 000 души, или 198 на 1000 души от населението.

Покачва се делът на здравноосигурените лица в областта, достигайки 89,1% през 2015 г. Коефициентът на детска смъртност намалява до 6‰ през 2015 г., което е рекордно ниско ниво за областта за последните десет години. Осезаема е липсата на лекари. Специализираната медицинска помощ е концентрирана в областния център Хасково.

Сигурност и правосъдие ●●●●

През 2015 г. на 1000 души от населението в област Хасково са регистрирани 12,1 престъпления срещу личността и собствеността. Въпреки лекото покачване на престъпността през последните години тя остава под средните нива за страната. Разкриваемостта на престъпленията срещу личността и собствеността се покачва и достига 48,4% при 39,2% средно за страната.

През 2015 г. делът на наказателните дела в Окръжния съд, приключили в 3-месечен срок, се покачва и достига 94,0%, а делът на висящите наказателни дела към края на 2015 г. е 7,1% при средно около 9,4% за страната. Натовареността на съдиите в област Хасково остава сравнително висока – през 2015 г. достига 9,8 дела на съдия месечно при средно 8,3 дела на съдия за страната.

Околна среда ●●●

Емисиите на въглероден диоксид в атмосферата се понижават през последната година, но Хасково остава сред областите с относително високи емисии – 183,2 т/кв.км през 2014 г. Образованите битови отпадъци в областта се увеличават и достигат до 392 кг/човек през 2014 г., което остава под средните нива за страната.

Близо 72% от населението в областта живеят в селища с обществена канализация (2014 г.). След 2011 г. вече почти половината от населението (46,7% за 2014 г.) с достъп до канализация е свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води. В края на 2010 г. беше въведена в експлоатация пречиствателната станция на град Димитровград, а в средата на 2011 г. беше пусната новата пречиствателна станция и на град Хасково, която значително намали замърсяването на река Марица.

Култура ●

През 2015 г. се увеличава интензитетът на културните дейности в Хасково, но областта продължава да изостава спрямо средните нива за страната. Посещенията в кината и музеите бележат сериозен ръст през последната година. През 2015 г. посещенията в кината достигат 25 000, а тези в музеите се покачват до 41 000. Посещенията в театрите се увеличават и достигат 72 000 през 2015 г. Посещенията в библиотеките остават в рамките на 76 000 на година.

Ключови показатели за област Хасково

Индикатори на икономическото развитие	2010	2011	2012	2013	2014	2015
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	5306	6095	6311	6136	6386	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3634	3708	3855	4130	4157	4321
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	5638	5999	6267	6581	6947	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	21,1	21,1	22,0	19,8	n.a.	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	70,8	64,6	64,7	68,2	69,2	69,0
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	61,4	54,3	55,0	58,4	61,9	63,1
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	13,2	15,9	14,9	14,3	10,4	8,6
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	19,4	17,1	18,5	20,3	19,3	18,7
Брой на нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	46	46	46	47	47	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	666	784	1612	867	1347	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	262	420	388	311	259	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	26,4	41,3	47,5	54,2	57,5	54,2
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	51,5	42,0	44,0	33,6	30,0	33,1
Покритие на кадастъра (%)	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8

Индикатори на социалното развитие	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-6,4	-6,6	-6,7	-6,8	-8,0	-7,9
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-6,6	-4,0	-2,8	-3,1	1,0	2,5
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,2	4,3	4,1	4,1	4,1	4,1
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	7,1	7,2	8,4	7,3	7,5	9,2
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	80,8	82,3	82,9	81,6	80,5	77,8
Дял на здравноосигурените лица (%)	86,3	88,3	87,5	86,2	87,3	89,1
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	140	147	180	198	188	198
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	13,3	11,8	10,4	11,0	11,2	12,1
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	49,3	40,8	42,8	36,3	41,9	48,4
Дял на висшите наказателни дела (%)	8,0	8,4	8,2	7,2	13,3	7,1
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%)	0,0	46,7	46,7	46,9	46,7	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата (тонове вредни емисии/кв.км)	227,2	196,3	150,3	203,5	183,2	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	23	23	69	53	46	105
Посещения в театрите на 1000 души от населението	139	203	211	238	221	302